

Handläggare
Frida Samuelsson
Telefon: 0850806120

Till
Bromma stadsdelsnämnd

Ersättningsnivåer bostad med särskild service (LSS)

Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS 2023/340

Förvaltningens förslag till beslut

1. Bromma stadsdelsnämnd godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Bromma stadsdelsnämnd ombeds yttra sig om remiss från kommunstyrelsen gällande nya ersättningsnivåer för bostad med särskild service (LSS) senast 19 september.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

- Att stadens modell för ersättningsnivåer inom Bostad med särskild service (LSS) för vuxna ändras i enlighet med bilaga 1 (föreslagen modell för ersättningsnivåer) och börjar gälla från 1 januari 2024.

Förvaltningen befarar att de brommabor med mest omfattande funktionsnedsättningar påverkas negativt till följd av de föreslagna nya ersättningsnivåerna och förvaltningen anser därför att nuvarande ersättningsnivåer ska kvarstå.

Vid en förändring av ersättningsnivåer i enlighet med förslaget så ser förvaltningen ett stort behov av ett schablonbelopp för att kompensera för verksamheternas merkostnader utgå alternativt att särskilda redovisningen ses över så den i högre grad kompenserar för dessa merkostnader. Detta för att en grupp av personer med funktionsnedsättning inte ska påverkas negativt av de nya ersättningsnivåerna.

Bakgrund

En översyn av stadens nuvarande nivåbedömningsmodell och ersättningssystem gjordes under 2022. Som en följd av översynen

fick kommunstyrelsen i budget 2023 i uppdrag att i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram ett förslag på nya ersättningsnivåer inom Bostad med särskild service (LSS), med målet att minska antalet nivåer och att på ett bättre sätt balansera den enskildes behov.

Bakgrunden till att ändra nivåerna i ersättningssystemet är att nuvarande system är flera år gammalt och att det därmed finns behov av att anpassa ersättningen utifrån dagens förutsättningar. Målgruppen har förändrats över tid och antalet personer med neuropsykiatriska diagnoser har ökat under de senaste tio åren och det viktiga motivationsarbetet för denna målgrupp bedöms inte rymmas inte i nuvarande låga nivåer.

I samband med den översyn som gjordes 2022 av stadsledningskontoret och socialförvaltningen så gjorde Sweco en kompletterande utredning. I den utredningen gjordes bedömningen att den samlade ersättningen totalt är tillräcklig. Det beror på att det sällan är flera individer med låga ersättningar hos en utförare och den samlade ersättningen blir därmed ofta rimlig i relation till den enskildes behov. Ersättningen bedömdes dock vara för låg i de lägsta nivåerna för att kunna täcka kostnaderna för en grundbemanning. Enligt utredningen så kan ersättningarna omfördelas, de lägsta ersättningsnivåerna kan höjas, för att säkerställa att gruppboenden ska kunna bedrivas på lägre ersättningsnivåer och de högre nivåerna sänkas. Vid en jämförelse med andra kommuner så har staden fler nivåer till antalet och dessa kan enligt utredningen bli färre.

Stadsledningskontoret skriver även i sitt tjänsteutlåtande att utförarna under flera år framfört synpunkter på nuvarande ersättningssystem, bland annat att ersättningsnivåerna är felbalanserade och att dessa behöver ses över. De anser att ersättningen i de låga nivåerna är för låg och att det är rimligt att sänka de högre nivåerna. Utförarna anser att det viktiga motivationsarbetet inte ryms i de lägsta nivåerna. Motiverande arbete ses som en grundläggande del av det arbete som förväntas av alla utförare inom bostad med särskild service. Behovet av motiverande stöd är framför allt stort för personer med högfungerande autism, en målgrupp som ökat under senare år.

Ärendet

Stadsledningskontoret föreslår att antal nivåer i nuvarande ersättningssystem för bostad med särskild service (LSS) minskas från sju (gruppboende) och åtta (serviceboende) till fem. Ersättningen föreslås öka i de lägsta nivåerna och minska i de högsta. Förslaget

är beräknat utifrån att stadens kostnader ska vara kostnadsneutrala. Stadsledningskontoret anser att denna förändring kan skapa bättre förutsättningar för att driva verksamhet på ett bra sätt utifrån den enskildes behov.

Som huvudsaklig grund för nuvarande ersättningsnivåer ligger ett särskilt bedömningsinstrument som infördes år 2008, strax innan införandet av LOV. År 2010 gjordes en förändring av poängen i bedömningsinstrumentet för att bättre ta hänsyn till personer som inte har stora fysiska funktionsnedsättningar men behov av andra slag, till exempel motivationsarbete. Förändringen innebar att ett antal personer flyttades upp i högre nivåer.

Bedömningsinstrumentet utgår från den enskildes behov och det stöd som ges. Systemet bygger på en femgradig skala, från inget behov till totalt behov av stöd och omvårdnad. Bedömningen görs utifrån sju olika livsområden och utifrån denna bedömning sätts en nivå för de insatser som den enskilde behöver. Nivån bestäms av hur många poäng som den enskilde får i det bedömningsinstrument som bedömnings- och förmedlingsgruppen använder. Den totala poängen översätts sedan till olika ersättningsnivåer per dygn för service- och gruppbostad samt till en schablonersättning för stadens stadsdelsnämnder.

Stadsledningskontorets förslag är beräknat utifrån att stadens kostnader ska vara kostnadsneutrala. I förslaget har antalet nivåer minskats, ersättningen i de lägsta nivåerna har ökat och i de högsta nivåerna så föreslås ersättningen minska. Ersättningsnivåerna för barnboenden är oförändrade och även den så kallade särskilda redovisningen som utgår för ett fåtal personer som har mycket speciella behov med krav på hög bemanning föreslås vara oförändrad.

Stadens totala kostnader för insatsen ändras marginellt vid föreslagen förändringen av ersättningsnivåerna.

Stadsledningskontorets ekonomiska jämförelse mellan de nuvarande och de föreslagna ersättningsnivåerna visar att föreslagna ersättningsnivåer påverkar utförarnas totala budget relativt lite. Stadsledningskontoret har också jämfört hur föreslagna ersättningsnivåer i förhållande till nuvarande påverkar stadsdelsnämndernas tilldelade budget och påverkan på budgeten är relativt liten. Då en sammanläggning av nivåer och en omfördelning mellan låga och höga nivåer görs så kan vissa stadsdelsnämnder dock påverkas mer negativt än andra, de stadsdelsnämnder som har förhållandevis många personer som bor på gruppbostad med nivåbedömning i nuvarande nivå 5 och 7 och personer som bor på servicebostad med nivåbedömning i nuvarande nivå 6 och 8 kan påverkas negativt av det föreslagna ersättningssystemet.

Jämförelserna har gjorts för att kunna bedöma de ekonomiska effekterna och för att bland annat kunna ta ställning till behovet av övergångsregler. Stadsledningskontoret bedömer att det inte finns något behov av övergångsregler.

För Bromma stadsdelsnämnd skulle de nya ersättningsnivåerna innebära 1 046 267 kr i minskad tilldelning enligt stadsledningskontorets prognos.

Stadsledningskontoret anser att föreslagen modell på ett bra sätt tar i beaktande de synpunkter och iakttagelser som gjorts i tidigare översyn. Genom föreslagen förändring förbättras förutsättningarna för det viktiga motiverande arbetet hos personer även i de lägre nivåerna. Stadsledningskontoret anser att förändringen ökar möjligheten att driva verksamhet på ett bra sätt utifrån den enskildes behov.

Stadsledningskontoret föreslår att den nya ersättningsmodellen börjar gälla från 1 januari 2024.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning socialtjänst och fritid.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Bromma är en av de stadsdelsnämnder som påverkas negativt ekonomiskt med de nya ersättningsnivåerna. Det finns vidare en osäkerhet kring hur mycket stadsdelen kommer påverkas ekonomiskt på längre sikt. Förvaltningen ser flera farhågor med att ändra ersättningsnivåerna för bostad med särskild service utifrån både ett brukarperspektiv samt ekonomiskt perspektiv. Nedan lyfts dessa farhågor.

Region västerort har i boendeplanen för bostad med särskild service lyft behovet av fler profilbostäder i staden för att kunna verkställa beslut om bostäder med särskild service och undvika placeringar i individuella avtal. I socialförvaltningens tjänsteutlåtande (Dnr 3.1.1-149/2021) avseende möjligheter och konsekvenser av att myndighets- och kostnadsansvar inte byter stadsdelsnämnd i samband med flytt av brukare lyfts också stadens boendeplan och att det är få stadsdelsnämnder som planerar bostäder med särskild service för de brukare som har störst stödbehov. Stadsdelsnämnderna planerar och beställer flest bostäder för personer med normala tillgänglighetsbehov eller servicebostad.

Förvaltningen ser behov av fler boenden med profilinriktning för att kunna erbjuda en verksamhet med god kvalitet och kompetens. Med det föreslagna ersättningsnivåerna ser förvaltningen att det istället

blir mer fördelaktigt att ha en varierad grupp som bor på ett boende för att få en fungerande ekonomi. De nya ersättningsnivåerna påverkar budgeten mest negativt i de boenden där det bor personer med omfattande funktionsnedsättningar. Det befaras hämma ytterligare att starta upp nya boenden för dessa personer, där behov av sådana bostäder är som störst. Det är redan svårt idag att bedriva gruppboestad med budget i balans för de personer som har mest omfattande stödbehov. De nya ersättningsnivåerna kan leda till konsekvenser för de brukare som har mest omfattande funktionsnedsättningar, då bemanningen behöver minska i dessa verksamheter för att leva upp till en budget i balans och kvaliteten för brukarna kan därför komma att påverkas.

Staden har de senaste åren (och fortfarande) kompetenssatsat och vidareutbildat personal inom området. Staden har infört ny yrkestitulatur för att öka kompetens bland personalen. Staden har börjat anställa stödpedagoger för att ytterligare öka kvaliteten i arbetet. Förra året genomfördes en satsning på ”Pedagogiska ramverket för att öka kvaliteten inom vård omsorg. Med de nya ersättningsnivåerna befaras möjligheten att arbeta med de kvalitetshöjande insatserna minska, särskilt i verksamheterna för brukare med omfattande behov av stöd och omvårdnad. Tiden kommer behöva prioriteras att ägnas åt basal omvårdnad. Ett exempel är att en av förvaltningens gruppbostäder kommer erhålla ca 400 000 kr mindre per år, vilket motsvarar en heltidstjänst.

Den särskilda redovisningen kompenserar inte för de merkostnader det innebär att bedriva en verksamhet med profilinriktning. Nya verktyget för särskild redovisning ser inte till helheten i verksamheten och vad som behövs för att få den att fungera för att kunna bedrivas. Det är svårt och omständligt att söka särskild redovisning, och ersättning kan erhållas utifrån punktinsatser. Ett schablonbelopp för att kompensera för de merkostnader som profilstaderna har behöver tillkomma vid en minskning av ersättningen för brukare i de högre nivåerna alternativt att staden ser över den särskilda redovisningen för att kompensera för den påverkade gruppen.

Förvaltningen instämmer inte i att förslaget balanserar behoven mer än tidigare. De verksamheter som förvaltningen idag har svårast att bedriva med en budget i balans blir med de nya ersättningsnivåerna de som får ännu mindre pengar.

Förvaltningen befarar att de personer som har mest omfattande funktionsnedsättningar påverkas negativt till följd av de nya ersättningsnivåerna och förvaltningen anser därför att nuvarande ersättningsnivåer ska kvarstå. För att balansera ersättningen för

boenden för personer i de lägre nivåerna i behov av motivationsarbetet anser förvaltningen att staden istället hade kunnat se över frågorna i bedömningsinstrumentet för att säkerställa möjligheten till grundbemanning i de verksamheterna där personer med exempelvis högfungerande autism bor.

Vid en förändring av ersättningsnivåer i enlighet med förslaget så ser förvaltningen ett stort behov av ett schablonbelopp för att kompensera för verksamheternas merkostnader utgå alternativt att särskilda redovisningen ses över så den i högre grad kompenserar för dessa merkostnader. Detta för att en grupp av personer med funktionsnedsättning inte ska påverkas negativt av de nya ersättningsnivåerna.

Lisa Kinnari
Stadsdelsdirektör
Bromma stadsdelsförvaltning

Magnus Borgsten
Avdelningschef
Bromma stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Föreslagen modell för ersättningsnivåer (bostad med särskild service)
2. Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lisa Kinnari, Stadsdelsdirektör	2023-08-08
Magnus Borgsten, Avdelningschef	2023-07-26